

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

136. An si quis habeat tantum peccata dubia, teneatur præmittere
confessionem sacramentalem ante sumptionem Eucharistiæ, vel
celebrationem Missæ? Et an qui præmisit confessionem de peccato dubio
pro ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

cenſere ſe non eſſe obligatum ad aperiendum peccatum in Confefſione, & poteſt cenſere meliorem ſuam conditionem poſſidentis ſuam libertatem, & immunitatem conſtituti. Secundò, qui poſt diligens examen remanet dubius de voto, non aſtringitur quidquam ex voto adimplere; ſimiliter non tenetur alteri ſolvere qui dubitat num contraxerit debitum: ergo idem in præſenti dici poteſt.

2. Dices hoc dubium, quo aliquis dubitat num peccaverit, eſt ſolum ſpeculativum, cum quo ſtare poteſt mortalis certitudo de obligatione illud conſtituti. Reſpondeo poteſſe quidem inſtitui ſacramentum Pœnitentiæ, ut etiam imponeretur obligatio cenſendi peccata dubia, non verò conſtare an ita ſit inſtitutum, & de cætero de hac obligatione non poſſe judicare ſicut de aliis ortis ex præceptis, in quibus ex dubio ſpeculativo quoad rem ipſam juncto principio practico, quòd melior ſit conditio poſſidentis ſuam libertatem, concludimus non aſtringi aliquo præcepto.

3. Dices, eſt certum peccatum eſſe dubium. Reſpondeo non videri quidquam hinc poſſe convinci. Unde hæc opinio ſemper mihi viſa eſt ſpeculativè probabilis, ſimiliter ex Leſſio, & quibusdam aliis à me conſultis.

4. Ad rationes prioris ſententiæ dici poteſt.

Ad primam quando dubium eſt omnino practicum, tutiorem partem eſſe eligendam; ſi verò ex dubio ſpeculativo junctis aliis principiis elici poſſit conclusio practica, quæ concludamus nos non teneri aliquod onus ſubire, non ſemper tutiorem partem eligendam, ut variis exemplis oſtendi poteſt.

5. Ad ſecundam reſpondeo negando aſſumptum quantum ad præſens inſtitutum pertinet; patet in ſimili, qui dubitat de voto, qui non eſt dicendus habere conſcientiam voti in ordine ad obligationem, & ut teneatur aliquid ex vi voti exequi: ſimiliter qui dubitat num commiſerit contra legem habentem annexam excommunicationem, ſi poſt diligens examen non poſſit rei veritatem agnoscere, non tenetur ſe habere excommunicatum, ergo ſimiliter videtur dicendum, quòd is qui poſt diligens examen non poteſt judicare ſe peccaſſe, non teneatur cenſere ſe obligatum ad illud in confefſione aperiendum.

6. Ad tertiam reſpondeo negando conſequentiam, ad cujus probationem dico, per ſe loquendo objectum neceſſarium contritionis in baptizato eſſe objectum confefſionis, quando ſcilicet conſtat de peccato, per accidens autem non eſſe; nam inter præceptum contritionis ex una parte, & confefſionis ex altera, eſt diſcrimen, quòd de lege ordinaria contritio formalis, vel virtualis de peccato mortali ita ſit neceſſaria extra Sacramentum, ut nullus ſine ea poſſit conſequi remiſſionem peccati, confefſio autem in re non ita ſit neceſſaria; unde licet homo propter neceſſitatem mediæ contritionis teneatur cenſeri de peccato etiam dubio, non ideo tenetur illud ſub tali ſtatu conſideratum confiteri, quia in eo ſtatu poteſt cenſeri non obligate jus divinum poſitivum; & licet dicatur, quòd nullum mortale commiſſum poſt Baptiſmum remittatur ſine ordine ad claves, poteſt intelligi quòd præceptum ſolum urgeat pro tempore, quòd moraliter conſtat de peccato; ſed licet hæc opinio ſit, ut dixi, ſpeculativè probabilis, non judico in praxi recedendum à prioris opinione. Hæc omnia Præpoſitus, ubi ſuprà. Verum ego absolute ſupradictam ſententiam improbabilem puto, & ideo tu omnino in propoſito dubio ſententiam affirmativam tene; nempe dubitantem ſi peccatum mortale commiſerit, teneri illud confiteri, & ita tenet Sanchez in ſumma tom. 1. lib.

1. cap. 10. num. 66. & alij, quos citat, & ſequitur Merolla, tom. 1. diſp. 3. cap. 3. dub. 2. corollar. 23. num. 353. quibus ego addo Sylviuſ in addit. ad 3. part. quæſt. 6. art. 4. in reſponſ. ad 3. Homobonum in conſultar. cas. conſcient. vol. 2. part. 5. reſponſ. 131. Guilielmuſ Merceruſ in 3. part. D. Thom. quæſt. 9. art. 4. n. 7. Hurtadum de Sacrament. diſp. 9. de pœnitentiæ diſſic. 7. Fillucium tom. 2. tract. 21. c. 4. num. 171. Fauſtum in Theol. moral. tom. 1. lib. 3. quæſt. 72. Turrianum de pœnit. quæſt. 9. art. 2. diſp. 29. dub. 6. Valentiam tom. 4. diſp. 6. q. 9. punct. 3. Azorium tom. 1. lib. 1. cap. 4. quæſt. 3. Salas in 1. 2. tom. 1. tr. 8. diſp. 1. ſect. 5. Emanuelem Sà ver. confefſio, num. 5. & ipſummet Henriquez lib. 2. de pœnit. cap. 4. §. 5. & indicat Concilium Tridentinum ſeſſ. 14. cap. 5.

7. Nota tamen hæc omnia procedere, quando pœnitens eſt in dubio puro, ſecus autem ſi habeat aſſenſum probabilem circa factum, quòd judicet vel nullum commiſiſſe peccatum, vel ſaltem tale peccatum non eſſe mortale. Ita Sylviuſ ubi ſuprà, & Sylveſter ver. confefſio 2. quæſt. 2. cum Mercero qui addit, excepto fortaſſe mortis articulo propter irreparabile periculum ſalutis, cui tunc certius providere tenetur.

8. Nota etiam hæc obiter docere Turrianum & Sanchez locis citatis, quòd ſi poſt confefſionem hujus peccati in dubio pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile indicium, quòd tale peccatum fuerit mortiferum, obligari pœnitentem iterum in confefſione manifeſtare illud ut certum, & ita quando pœnitens confiteatur hoc peccatum, in dubio tenetur illud confiteri cum alio peccato certo. Verum Merolla ubi ſuprà n. 557. & 559. contrarium tenet, ſed noviſſimè ſententiam Sanchez & Turriani docet etiam Hurtado loco citato.

RESOL. CXXXV.

An in vero dubio, an habuerit peccatum mortale, quis poſſit ſumere Euchariftiam ſine confefſione?
Ex quo ſequitur, an abſt. obligatio cenſendi peccata dubia? Ex part. 5. tr. 14. & Miſc. 2. Ref. 44.

§. 1. **A**ffirmativam ſententiam (quod valde miror) docet Jacobus Granado in 3. part. D. Thom. contro. 6. tract. 10. diſp. 7. num. 13. ubi ſic ait: Dicit Henriquez lib. 8. cap. 45. §. 3. lit. P. cum Paludano, Antonino, & Tabiena, in vero dubio, an habeas peccatum lethale, poſſe accedere ad Euchariftiam ſine confefſione, deponendo dubium, & videtur colligi ex Tridentino dicente confefſionem eſſe præmittendam, quando quis eſt ſibi conſcius peccati mortalis, dubitans enim non eſt conſcius. Ita ille.

2. Sed ſi hæc opinio eſſet admittenda, ſequeretur non ad eſſe obligationem cenſendi peccata dubia, quòd nullo pacto concedi poteſt; ut ego adverſus Henriquez loco citato ſatis docui in 4. part. tract. 3. reſol. 5. cum communi Doctorum ſententia, & docet etiam Granado ubi ſuprà tract. 9. diſp. 7. num. 2. peccata enim certa, & dubia pari paſſu currunt in ordine ad illa explicanda in confefſione; certa videlicet ut certa, dubia ut dubia.

RESOL. CXXXVI.

An ſi quis habeat tantum peccata dubia, teneatur præmittere confefſionem ſacramentalem ante ſumptionem Euchariftiæ vel celebrationem Miſſæ?
Et an, qui præmiſit confefſionem de peccato dubio pra

& cursum
suprà in §.
ult. Ref. 134.
& quamvis
pro reserva-
tis in hoc
casu lege-
tamen infra in
tr. 8. ex Ref.
40. §. Ad se-
cundum, &
alias Ref. &
§. ejus an-
not.

disp. 4. m. 1539. Et hanc sententiam, tanquam probabilem, tenent etiam ex Societate Iesu duo Scriptores recentiores, Pellizzarius in *Man. Reg. tom. 1. tract. 5. cap. 3. sect. 1. num. 56.* & Tamburinus in *Methodo expeditæ Confessionis, lib. 2. cap. 1. §. 4. num. 24.* Primò, quia, cum exposuerit illud, prout erat in conscientia, quod tantum exigit Tridentinum *sess. 14. c. 5.* est ab eo directè, tameti conditionatè, absolutus, perinde ac is, cuius peccatum à Sacerdote existimatur veniale, cum sit mortale: sicut enim Sacerdos tunc vult absolvere à peccato, prout est à parte rei; ita etiam in casu nostro; atqui peccatum, à quo quis directè absolutus est, non tenetur ex jure divino iteratò confiteri: ergo. Secundò: Ex communi sententia confessus se morosè delectatum decies circiter, si certò deinde deprehendat, se duodecies peccasse, nõ tenetur eas vices postea confiteri; & tamen eas non confessus est ut certas, sed modo dubio: atqui similis ratio urget in casu: ergo. Tertio: Dubius de voto, excommunicatione, &c. si petat dispensationem, soluitur omni obligatione, est deinde deprehendat certò emissum esse, &c. ergo idem est in casu. Ex communi tamen sententia, & praxi, tale peccatum est confitendum deinde ut certum: sed an praxis ex scrupulo, an ex ratione orta, non disputo; videtur enim homo pœnitens non velle disputare, nec librare rationes; sed sequi securissimam partem.

5. Vnde ex his rationibus ad propositam difficultatem Auctores citati negativè responderunt. Sed ego non audeo recedere à communi Doctorum sententia affirmativa, à qua etiam ipsemet Cardinalis de Lugo nõ audet recedere, cum sit etiã recepta à communi praxi, & usu fidelium. Dico igitur, quòd si quis præmisit confessionem de peccato dubio, & postea recognoscit se certò peccasse; tenetur iterum ante summptionem Eucharistia illud tanquã certum confiteri, quicquid Doctores supracitati asserat in contrarium, inter quos numerandus est post hæc scripta uilius Leandrus de *Sacr. tom. 1. tr. 5. disp. 5. quest. 27.*

RESOL. CXXXVII.

An pœnitens, qui confessus est de peccato dubio, si postea scit certo, vel probabiliter illud peccatum commississe, vel fuisse mortiferum, teneatur iterum illud confiteri?

Et additur, hoc non procedere, quando pœnitens integre falsus est, peccatum, quod fecit, dubitat tamen esse mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est enim iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctor, vel alius consultus, novit id peccatum esse mortale. Ex part. 3. tract. 4. Ref. 90. alias 91.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq. & in Ref. præterita §. Verum & supra in Resol. 134. cursum in §. ult. & lege alium §. caru notationu.

§. 1. **H**ic casus frequenter accidit, & affirmativam sententiam tenet Turrianus de *pœnit. quest. 9. art. 2. disp. 29. dub. 6.* ubi sic asserit: Hoc loco occurrit notandum, quod olim docui non semel de hac re rogatus, nempe, si post confessionem peccati in dubio pœnitens habeat notitiam certam, vel probabile iudicium, quòd tale peccatũ fuerit mortiferum, obligari pœnitentem ad manifestandum illud ut certum. Ratio est, quia peccatũ explicandum est in confessione, prout est in conscientia pœnitentis: prædictum autem peccatum jam est in conscientia pœnitentis, ut certum qua ratione non erat subiectum clauibus, sed solum ut dubium est. Ergo adest obligatio manifestandi illud in confessione. Ita

Sup. hoc supra in Ref. 28. §. 2. ad Turrianus, & ante illum Sanchez in *summ. tom. 1. lib. 1. cap. 10. num. 69.* qui tamen optimè addit, hoc non procedere, quando pœnitens integre falsus

est peccatum, quod fecit, dubitabat tamen an esset mortale. Quamvis enim Confessor simili dubio teneretur, non est iterum illius peccati repetenda confessio, si postea alteruter doctor factus, aut alius consultus, novit id peccatum esse mortale. Ratio est, quia plene in confessione suum peccatum manifestavit, nec nova circumstantia explicanda occurrit, nec ad confessionis valorem est necessarium, ut pœnitens, aut Confessor sciat determinatè peccatum confessum esse mortale. Ergo.

RESOL. CXXXVIII.

An peccatum confessum ut dubium debeat, cessante dubio iterum ut certum confiteri?
Ex quo deducitur, quid est dicendum in prædicto casu, si exprimens esset circumstantia peccati dubij confessi? Ex part. 6. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 31.

§. 1. **C**asus frequenter potest accidere: & pro negativam sententiam attendas quæso amice Lector) P. Ioannes de Lugo de *Sacram. Pœnitent. disp. 26. sect. 1. §. 4. n. 77.* adduxit plurimas rationes, Primò, quia ille v.g. qui confitetur se peccasse decies plus minusus, non dicit ut certum undecimum perjurium, sed ut dubiũ; & tamen si postea recordatur se undecim vel duodecim vicibus peccasse, non tenetur, ut communiter asserunt Doctores, & patet ex praxi, confiteri iterum tanquam certum illud unum, vel duodecim peccatum, quòd prius sub dubio dixerat; ergo neque etiam si unicum perjurium in dubio confessus fuisset, deberet postea certior factus illud ut certum confiteri: cur enim magis unum quàm undecimum debet confiteri, quando utrumque cum æquali dubio dixit, & postea de utroque æqualem habet certitudinem. Secundò si aliquis dubius de excommunicatione, irregularitate, voto, &c. petat ad cautelam absolutionem, vel dispensationem, & ea obtenta comperiat censuram & irregularitatem fuisse certò contractam, non indiget nova absolutione, vel dispensatione: quia ad hoc ipsum data fuit prior absolutio, & dispensatio, ut si vinculum fuit verè contractum dissolvatur. Ergo hoc ipsum de peccato dicendum est, quando aliquis illud confitetur, prout est in sua conscientia sub ratione dubij non indigere postea nova absolutione, cum fuerit absolutus sub conditione, si verum peccatum fuit. Tertio quando es confessus peccatum ut dubium, si fuit verum peccatum, absolutio cadit supra illud, & non quidem indirectè, sed directè: quia ad hoc illud confiteris, ut absolvaris ab illo. Et probatur clarè, quia in aliquo casu teneris illud solum confiteri & dare pro materia absolutionis, si aliud non haberes. Ergo tunc Sacerdos absolvit directè ab illo peccato: absolvit autem directè sub conditione implicita, nempe si fuit peccatum; si enim peccatum non fuit, non absolvit directè, vel indirectè ab illo: ergo si fuit verum peccatum, absolveris directè ab illo; ergo licet postea constet certò fuisse peccatum, non debes iterum ad iudicium illud deferre. Ad quid enim? non certè ad absolutionem directam obtinendam, quia jam directè absolutus es ab illo. Hucusque Pater Lugo, qui plures alias adducit rationes, respondet ad multa argumenta; quæ in contrarium adduci possunt, licet postea n. 92. nolit aliquid in hoc puncto definire, sed securiorem partem consulit.

2. Verum in gratiam amicissimi viri pro confirmatione supradictorum non definam hæc adnotare tanquam probabilem admittere hanc sententiam novissimè